Ч. 94 (13.333). Львів, пятниця 14. квітня 1933. Pocztowa opłatę opłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нове життя і старі параґрафи.

Женева, квітень 1933.

Між дійсністю та її представленням на папері істнує звичайно контраст, який так часто примушує письменника розпучливо шматувати свій манускрипт. Але найменше обєктивно відбивається дійсність всеж мабуть у головах державних мужів. Щоби переконатися про те, досить порівняти англійське, італійське та французьке зясування порозуміння чотирьох держав. Німецького тим часом ще нема, мабуть тому, що Гітлер все ще ґрунтовно трансформує саму німецьку дійсність.

Щоби ствердити, в якому відношенні до дійсности стоїть французьке зясування пакту чотирьох держав, треба передовсім зазначити бодай головні прикмети сучасних міжнародніх відносин в Европі.

З точки погляду елементаризму — переконання, що рішаючим в останнім рахунку є могутній рух широких національних мас — найбільшої уваги заслуговує факт, що Европа вступає знов у добу змін революційного значіння. До цих змін її посувають національні рухи, стримані збройною силою в 1918 році. Півтора десятка років треба було, щоби ці рухи, розвиваючись непереможно, не зважаючи на всі перешкоди у межах поодиноких держав, зробились нарешті чинниками міжнародніми, що загрожують пересунути поважно кордони деяких держав.

Звязок чинників внутрішніх та міжнародніх виявляється найбільше виразно на прикладі Радянщини, яка протягом кількох місяців мусіла перевернути до гори ноґами цілу свою попередню закорд. політику та шукати паперового забезпечення проти самої внутрішньої радянської дійсности.

Тимчасом ціла Европа поділена на табор держав-консерватистів та табор держав-реформаторів. Вислову „ревізіонізм“ варто оминати, бо він цілком непотрібно звужує обсяг проблеми. Зміна деяких точок мирових договорів є лише першим і неминучим щаблем до переведення політичної перебудови Европи. Переважна частина цієї перебудови не стоїть зовсім у залежности від мирових договорів. Неминучою є зміна лише тих точок мирових договорів, які стоять у дорозі до порозуміння великих держав. Страх Малої Антанти перед ревізією мирових договорів властиво безпідставний, і підтримується його штучно тими, яким зміна сучасних міждержавних відносин в Европі справді загрожує поважними втратами.

Слабість табору держав, які обстоюють вдержання істнуючих відносин в Европі полягає передовсім у тім, що інтереси їх дуже ріжноманітні. Коли Франція обстоює непорушність мирових договорів, то робить це лише тому, що непевна цілком того, що наступить по їх зміні. Колиж ці договори обстоює Польща, то вона рбить це тому, що знає цілком певно, що наступить по їх зміні. Становище Польщі та Малої Антанти супроти Німеччини зовсім відмінне. Наскрізь відмінне і їх становище супроти Радянщини, яка раптом зробилась найбільшою поборницею недоторканости мирових договорів, знаючи, що без порушення їх порозуміння великих держав неможливе.

Бачити більшовиків у ролі оборонців істнуючого ладу в Европі, це справді видовище гідне нашого часу. Але може було справді потрібно ще лише цього видовища, щоби доказати неможливість вдержання цього ладу. І треба признати, що французи, які визначаються добрим смаком взагалі, мали досі і досить доброго політичного смаку, щоби не ужити Радянщини за арґумент проти порозуміння великих держав. На превеликий жаль не всі держави, що обстоюють сучасний лад, мають досить цього смаку.

Французька відповідь на пропонований пакт чотирьох держав свідчить у деякій мірі, що він ще не прибрав остільки конкретні форми, щоби французький уряд міг сказати виразно — так чи ні*). Тому він залишає собі тимчасом вільний шлях, визнає, що істнує артикул союзу Народів, що дозволяє ревізію мирових договорів, але вказує одночасно на інші артикули, які вимагають, щоби питання дотично світового миру були предложені зборам Союзу Народів, та ґарантують територіяльну цілість держав, членів Союзу Народів.

Можливе передання справи порозуміння чотирьох держав Союзу Народів є уступкою трьох держав Франції, та уступкою Франції Малій Антанті і Польщі. Згоді чотирох держав Союза Народів перешкодити не може, але він може помогти Франції осягнути деякі здобутки у межах порозуміння чотирьох держав, а у всякім разі здобути час для остаточного зорієнтування.

Але сам факт утворення порозуміння чотирьох держав у межах Союзу Народів, а навіть заходи в цьому напрямі треба витати як признання реального стану міждержавних відносин в Европі. Коли не можна втиснути життя у перестарілі рямки женевських параґрафів, то не лишається нічого іншого, як змінити ці параґрафи.

М. Данько.

*) Коли наш кореспондент писав цю статтю, то не знав ще промови французького премієра. Про неї довідались наші читачі з двох дописів нашого паризького кореспондента. — *Ред.*

Молодь і молодечий „клич“.

Ніхто не заперечить, що найбільшою цінністю кожного народу є його молодь, що вносить своїм розмахом та енерґією відповідний ритм у національне життя. Одначе, щоби молодь не минулася зі своїм завданням і щоби її змагання дали додатні вартости життю, на те мусить вона здійснювати свої бажання та ідеали у відповідних рямцях. Вона не може своеї діяльности вести так, щоби вона була розбіжною чи навіть суперечною з діяльністю старшого досвідченого громадянства. Бож це природна річ, що рівнобіжно з прикметами, які характеризують молодь, а саме з молодечим запалом та імпульсивністю йде нерозвага і брак життевого досвіду і на тому підкладі родяться нераз непорозуміння між тими двома групами громадянства, тобто між т. зв. „старими“ і „молодими“. Історія виказала, що лише великий, повний запалу для ідеалів, творчий дух молодого покоління, виплеканий на традиції і розвазі старшого, досвідченого громадянства, умів творити цінности як у культурі так і в характерах, потрібних для реалізації історичних завдань нації. Щож ми відкриваемо, коли поглянемо у сторону нашого народу і зокрема нашої молоді?

Вже в довоенних часах та зокрема підчас великого народнього зриву дала наша молодь наглядні докази великої ідейности і посвяти. Після памятного акту з березня 1923 року прийшло на всіх ділянках нашого політичного і суспільного життя своерідне замішання, проявилась недостача орієнтації, а в деяких одиниць навіть зневіра. Та з часом життеві обставини примусили громадянство призадуматись над положенням та почати ділову працю. На жаль, не вважаючи на важку політичну ситуацію, яка всіх нас бе, і невелику спільну територію краю, кидаються у вічі два яскраві неґативні явища внутрішніх наших відносин: брак доброї волі для співпраці у деяких політ. партій та взаемне незрозуміння, а радше брак охоти взаемного розуміння двох ґруп громадянства, т. зв. „старих“ і „молодих“.

Здавалось, що довгі дискусії на ту тему, що велись недавно на сторінках нашої преси, викрешуть свідомість конечности порозуміння тих двох груп, ба що більше — співпраці в імя вищих ідеалів. Лише той, хто довший час перебуває на провінції, подальше від львівського центру, зуміє належно оцінити ті препогані наслідки, які проявлялися і проявляються після статтей і диспут, в яких щедро падуть вислови „уґодовщина“, „опортунізм“ і т. д. при гучнім вислові „націоналізм“, та в яких молоді автори й дискутанти без призадуми підривають повагу і довіря до найкращих і найбільш заслужених членів нашого громадянства.

Цими днями появився новий український тижневик „Наш Клич“. Без сумніву це радісна новинка для кожного українського громадянина, що ось не вважаючи на нашу політичну і господарську скруту ми є всилі не лише втримати істнуючу досі пресу, але й розбудовувати її: „Наш Клич“ — число перше — 6 сторінок друку — і на перший погляд впадають зразу в очі великі шпальти сконфіскованого тексту; нетерпляче читаеш те, що помилувала рука цензора і несподівано щораз більший несмак відчувае читач — з кожним дальшим прочитаним рядком такої статті „Під сучасний момент“. В надії найти щось нового, творчого, находить читач лише плоскі, без глибшої арґументації кидані тяжкі закиди браку стійкого характеру, а то й просто зрадництва під адресою всієї укр. преси, при чому суха нитка не остае навіть на групі тих „принципіяльних“ пресових орґанів, які ще до недавна втішали деякою ласкою чи протекцією безоглядних молоденьких критиків. А вся та критика, всі поуки, все менторство — в імя націоналізму... Добросовісний читач переходить кількакратно ті самі рядки, робить собі закид назадництва і ставить собі питання: може дійсно поступовість комі́ть головою перевернула поняття суспільної моралі і може справді передумовиною громадянської праці стало нині в першій мірі підкопання поваги всього того, що досі мало якунебудь цінність, та защіплення в найширші верстви громадянства якнайбільше взаемних підозрінь і недовіря?! На щастя, ті сумніви дещо прояснюються, коли на останній сторінці згаданого часопису находимо призвища декількох молоденьких людей, які мають оце ніби то відкривати нові спасенні шляхи національної політики, яких ніхто перед ними ще не відкрив. Місце попереднього захоплення займае сум і жаль... і мимохіть шукаеш відповіди на порушені нашим великим ґенієм деякі запити з проольоґу до „Мойсея“.

Панове редактори й автори статтей „Нашого Клича"! Великим нашим здобутком останніх часів є прояви ініціятиви, творення власних варстатів праці і здібність пристосуватись до праці хочби навіть з ділянок не свого знання. Однак хибною є думка, що кожний має право вважати себе відповідним і здібним — хапати за керму політики та авторитетним тоном говорити про політику. Бо політика, це ділянка, яка чи не найбільше вимагає теоретичної підготовки і тверезого практичного знання. Дивно декому могло би здаватися, що багато з вас, хоча по правді короткий час ділить вас від шкільної лавки, не вдумалося досі у ріжниці між веденням політики та шкідливим політиканством.

Правда, що деякі великі політичні діячі нинішніх часів стали великими, зробили блискучу політичну карієру, будучи по професії ніби далеко від політики. Такі приклади спонукують неодного молодця почути в собі „іскру" політичного велитня. Однак не треба забувати, що генії не родяться масово і що карієру навіть виїмково талановитих одиниць завжди попереджує велика теоретична і практична праця над самим собою, належне розуміння нових течій та послідовна позитивна діяльність, оперта в першій мірі на самодисципліні і повній свідомості відповідальности за себе і за свої діла.

Дипль. інж. Степан Пиндус.

Перед великим процесом у Москві.

ЛЬОНДОН, 12. IV. ПАТ. Як виходить з документів, що находяться в оголошеній вчора Білій Книзі, один з арештованих у Москві англійських інжинірів Торнтон переходив нечувано довгі переживання, з яких одно тревало 21 годин без перерви. Підчас його конфронтації з Мекдональдом, що одинокий з арештованих англійських інжинірів сидить досі у вязниці, Мекдональд заявив, що Торнтон передав йому 4.500 рублів на шпигунську акцію, за що мав дати інформації в справі фабрики зброї в Златоусті. Англійський амбасадор у Москві думає, що такі зізнання могли тільки вимусити серед незвичайно важких умовин.

Радянсько-японський конфл кт.

ЛЬОНДОН, 12. IV. ПАТ. Льондонська преса счинила алярм з приводу назріваючого на Далекому Сході радянсько-японського конфлікту за східно-китайську залізницю. Обі сторони приготовані до війни і вибух збройного конфлікту можливий кожної хвилини. Японія уважає теперішний момент пригожим для себе, з огляду на напруження радянсько-британських та радянсько-німецьких взаємин. Японія думає, що зачіпна акція, розпочата в такий момент, не стрінеться із протестом Европи. Одна Америка була би невдоволена японською акцією, що веде крізь конфлікт з Радянщиною до опанування Владивостоку. Радянщина, кажуть, теж готова до оборони свого стану посідання на східно-китайській залізниці.

Тарас Бульба в Парижі.

Париж, 8. квітня 1933.

„Діло" помістило вже місяць тому замітку про „Тараса Бульбу". Гадаю, що цікаво буде подати про цю оперу ще кілька вражінь очевидця.

Париська Опера-Комік міститься на Великих Бульварах, до яких дивно тулиться оценою, фасадою виходить на тиху бічну вулицю. Остання в цьому сезоні вистава „Тарас Бульба". Повна саля, кілька осіб в президентській льожі, в партері між публикою два міністри, представники дипльоматичного корпусу. Переглядаю лібретто. — скрізь у тексті зазначено — „Україна". Українські імена дівних осіб написано фонетично латинкою і не перекручено. Добра ознака на початок.

Перша дія відбувається в Києві в покоях панночки, яка носить російський „кокошник". Через вікно вривається Андрій. Одяг Андрія семинарський, в протилежність до сукні панночки цілком вдалий у темних тонах.

Друга дія — кімната на хуторі Тараса. Обстанова та всі одяги кращі ніж у першій дії. Оправжні козацькі шаблі. Всі козаки, окрім Андрія мають оселедці. Остап на шапці має чорний шлик. Одна з жінок носить плахту. І коли Тарас, закликаючи козаків при кінці дії „під завісу", кричить „Хай живе Україна" — і цей крик змішується з оплесками салі, тоді мій скептицизм до постанови зміняється вдячністю для автора опери — Люї де Ґрамона.

Третя дія — стан козаків перед Дубном. Чудова обстанова. Малинові козацькі прапори. Далеко мури Дубна. Танок у стані виконує Князев, російський танцюрист, досить невиразно. Щось з половецьких танців — „Князя Ігоря"; починається досить швидко і без уякої зміни ритму а кінчається теж досить швидко. Два роки тому на півночі Франції мені довелось бачити „Козака" у виконанні одного українця-робітника. Він його починав непомітно, переходячи від руху звичайної ходи до самого танку, вразу прискорював ритм до найбільшого, знов переходив на повільний, крутився вовчком і завмирав без руху. Це був найкращий „козак", якого мені довелось бачити.

Четверта дія — собор Дубна, куди покоївка панночки приводить Андрія. Досить гарне освітлення.

Пята — остання дія — весілля Андрія з панночкою в кімнатах палати воєводи. Гарно виконаний мазур. Кінчиться весілля, Андрій залишається сам і через вікно вривається Тарас. Фінальна сцена — Андрій ранений вмирає, закликаючи не переслідувати того, хто його вбив. Тарас щез. Кінець.

Загальне враження від „Бульби" добре. Париська критика зазначувала, що музика Марселя Самюель-Руссо не характеристична. Не можу сказати про музику, що вона надзвичайна, але волію цю музику, в якій нема ніяких шаблонових мотивів, ніж твори деяких композиторів, добре знаних, що можуть вставити „Ей ухнем" або „Бублички" в яку завгодно славянську річ, щоби зробити „атмосферу". Це трапилось недавно з „Землею" Довженка. Цю фільму синхронізували в Парижі. Є там такі перлини, як супровід громадського похорону російським хором, що виконує „Коль славен".

Мушу щодо „Тараса" зазначити одно: при його постанові не працював ніодин українець, все зроблене чужинцями й на цей раз зроблене непогано. Це треба лише витати. Чужина починає розуміти і розріжнювати те, що українське. „Тарас Бульба" в Парижі це для нас крок уперед.

Евген Деслав.

Шевченківська вистава в Українськім Базарі.

НЮ ЙОРК, 22. березня (Вл. кор.) Базар „Сурма", при „Українськім Бродвею", себто при евені „А" в Ню Йорку, звертає увагу прохожих своєю прегарною виставою в честь Шевченка з нагоди місяця поета. Велике виставове вікно містить позаду прегарну картину арт. М. Мироша, на якій пестрими барвами змальований Шевченко, над ним знімається ґеній України, а побіч цьогож Шевченкова муза — обоє на тлі голубого неба; лівобіч видно степ, зарослий травою, а праворіч далекий кравид з Дніпром. За рікою видно козацькі полки, а в іншому напрямку видно бандуриста. Поет стоїть на скелі, довкруги якої зібрались українські дівчата з довгим вінком, а поет поглядає на них в задумі, підперши голову рукою. Над картиною, на полиці стоїть образ Шевченка в гуцульських рямцях, а на помості, під і перед картиною розложені ріжні видання творів Шевченка: кобзар, повісти Т. Шевченка, музичні композиції до Кобзаря і т. п. Посередині низка українських ґерданів і дрібних гуцульських виробів. Вистава уложена з естетичним смаком.

З нагоди „місяця Шевченка" радіо-програми Базару „Сурма", що відбуваються кожної неділі від год. 8.30 до 9.30 рано зі стації WOV, викликали велике зацікавлення добірним матеріялом. Крім відомого квартету під проводом п. М. Гребінецької, виступають кожного тижня інші прелеґенти про Шевченка. Тому два тижні виголосив по англійськи дуже цікавий відчит наш молодий адвокат з Нюарку, Ст. Шумейко, а останньої неділі (19-го березня) говорила п. Шарка Грбкова, професор університету в Синсінаті про взаємини чехів з українцями від найдавніших часів, у звязку з поезіями Шевченка, в яких пробивається його славянофільство. Відчит пані Грбкової подав чимало матеріялу, невідомого українській публиці і гр. Сурмач старається дістати його для публікації.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 14. КВІТНЯ 1933.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ. 2)

Наука з барабаном.

Проповідь „Нової Зорі". — Чужі мови в одному підручнику. — Історія одного докторату.

(Докінчення.)

„Нова Зоря" у своїм 22 ч. помістила гучномовну статтю проти „Діла" і мене п. з. „Про нігілістичний фейлетон" на тему: як „Діло" може понижувати у „такий ганебний спосіб поваґу українського професора і вченого". Читаємо там: „Наша національна гідність змушує нас забрати слово в обороні українського вченого, зневаженого прилюдно..." „Мусимо наперед навчитися шанувати самих себе і своїх визначних людей..."

Звідкіля таке святе обурення? Памятаємо, що коли В. Липинський умирав від довгої недуги, „Н. Зоря" не вагалась тятити в нього як довбнею у своїй „гетьманській" полеміці і навіть кваліфікувала його божевільним. Чому-ж раптом узяла у свою оборону проф. Огієнка? Найсильніший арґумент на це прийде... далі.

Не дивуємось „Н. Зорі", що вона видрукувала присланий статтю проти „Діла" і не перевірювала наведених там арґументів. А все-ж радо їй купити бодай книжку проф. Огієнка „Український стилістичний словник": це дуже корисний підручник для кожного галичанина; там зібрані найбільше поширені в нас мовні помилки, які пора виполоти би з літературної мови. Правда, члени редакції може будуть трохи збентежені деякими квітками ерудиції у цій книжці; напр. у Галичині українці говорять „пятро" на Вел. Україні „поверх", на В. Україні говорять „сюрприз" у Галичині сюрприза" з польської мови siurpryza; у Гал. говорять „збуй", на Вел. Україні розбійник; „скільки має літ" по німецьки значить „wieviel alt"; треба казати „катаклізма", не катаклізм, на В. Україні „прес" (!), а в Галичині „преса. Німецькі слова виглядають так: Kuffer, spacier (значить „спацір" (прохід), die Fhrase, das Cytat, французькі слова: le chokolat, le rôl, le monopol, le univorme, la revanch, protocol, scandal, le Krêpe, gendarm, benzin, la romans (!); вимова слів sérieux, sérieuse така: серйо, серйос — звідси слова „серйоз", серйозний"; слово „кондуіт" походить від французького le conduit, англійські слова виглядають так: Oscar Wild, bicykl, raut (замість rout) і тому треба писати у нас „раут" не „равт", tramvay (зам. tramway), chokolate (зам. chocolate)... Є там і деякі приклади з рідної мови щодо яких маємо сумніви; напр. „Український стилістичний словник" на ст. 14. пише: „адреса" (радше адрес), а на 484 ст. тільки „адрес". Треба казати: „Мені або в мене болить голова"... Та це все дрібниці, може тільки випадкові помилки через недогляд.

Уся сіль проповіди „Н. Зорі" ось у чому: моя критика компетенцій проф. Огієнка як ученого це нігілізм, самоплювування; замаскований патріот в обороні буцім-то поваги української науки покликується патетично навіть на західно-европейські відносини.

До речі: минулого року видала Французька Академія офіціяльну граматику французької мови; проф. Сорбони Ф. Брюно, член Інституту, нагизав на неї таку гостру критику, що Академія мусіла знищити весь наклад книжки, признаючи, що помилок у ній таки за багато. При цьому вся преса гула кілька місяців від дотепів і збиткувалась над „40-ма безсмертними"

Та ось паде арґумент перед яким незорієнтовані люди падають ниць: „проф. Огієнко розвинув велику наукову діяльність і за численні наукові вартісні праці іменовано його почесним доктором університету в Берні". „Чи звернула редакція „Діла" увагу на те, що будуть думати чужинці про професорів і ректорів наших університетів, читаючи в фейлетонах „Діла" нігілістичні характеристики осіб?..."

Відповідь: редакція „Діла" звернула увагу, як від місяців плили до нашої преси вістки про цю небувалу почесть для нашого вченого. Адже коли не помиляємося це перший випадок, щоби чужинний університет дав титул почесного доктора українському професорові! Тимчасом правда виглядає так: проф. Огієнко дістав у чеському університеті у Брні звичайний титул „д-ра" як його можуть дістати скінчені студенти. Хто не вірить, нехай перевірить справоздання цього університету за рік XII його діяльности ст. 127.

Від цього ступіня до почесного доктора, ще й у швайцарському Берні, саме така віддаль, як від скромности справжнього вченого до тої барабанної реклями, яку вміє робити собі проф. Огієнко.

Гадаємо, що ніхто з професорів із Брна не описував у нашій пресі його почесного докто-

Нова перемога гітлерівців.

БЕРЛІН, 12. IV. ПАТ. В цілій Прусії відбулися вчора конституційні збори провінціональних соймиків. Предсідниками соймиків вибрано самих гітлерівців. Також делеґатами до пруської державної ради стали самі гітлерівці, запевнюючи собі тим самим більшість в державній раді.

Вбили адвоката жида.

БЕРЛІН, 12. IV. В Каменці вбито вчора досвіта адвоката жида д-ра Вайнердта. Трьох людей з опасками штурмовиків прийшло до мешкання Вайнерта й арештували його. На другий день найшли його за містом з простріленою головою. Управа штурмових віддилів заявила, що тут діло в провокації. Президія поліції ствердила, що Вайнерта нема на лісті бойкотованих адвокатів, тому, що він брав участь у світовій війні.

Припинили часопис.

БЕРЛІН, 12. IV. ПАТ. Баварський уряд припинив на один місяць тижневик „Фольксварте" за напади Людендорфа на президента Гінденбурґа та канцлера Гітлера у звязку з отворенням райхстаґу.

Ґерінґ пруським премієром.

БЕРЛІН, 12. IV. ПАТ. Гітлер як намісник Прусії іменував міністра д-ра Ґерінґа пруським премієром. Про іменування д-ра Ґерінґа повідомили в Римі телеґрафічно. Склад пруського кабінету не зміниться, бо Ґерінґ і далі буде міністром внутрішніх справ. Рівночасно уступив зі становища державного комісаря для Прусії віцеканцлер Папен.

На внесення канцлера Гітлера президент Гінденбурґ іменував намісником Баварії генерала фон Еппа.

Японська делеґац'я до Вашинґтону.

ТОКІО, 12. IV. ПАТ. На нинішньому засіданні кабінету приняли запросини Рузвельта до участи у міжнародних господарських розмовах у Вашинґтоні. Японська делеґація поїде до Вашинґтону мабуть у половині травня. Як кандидатів на делеґатів називають: міністра фінансів Такаґаші, міністра внутрішніх справ Емамото та віцеґрафа Іші.

рату і що сам він не їздив туди на свою промоцію зі спеціяльним кореспондентом. У згаданій статті „Н. Зорі" є теж подробиці про його заслуги — тільки йому самому відомі.

Не розуміємо професора університету, якому треба ще титулу „д-р"; не розуміємо вченого який на перехрестях усіх вулиць, по листах і статтях репетує, що ті, що критикують його — понижують рідну науку. Саме в інтересі нашої науки лежить те, щоби перед чужинцями не репрезентували її такі вчені, як проф. О. Краще буде і для нього самого і для нашої фільольоґії, коли більшість його праць не читатимуть чужинні вчені.

Та скажім ще раз: усе це не значить, щоби його праця не була потрібна та корисна у тих межах, в яких вона обертається. За його працю для очищення рідної мови можемо йому, хочби, ще цього року, згідно з його давнім баженням, зробити ювилей стільки-то літньої наукової праці.

Здається нема у світі льояльнішої преси як наша і не треба їй докоряти, що вона не шанує рідної науки або заздрить лаврів рідним ученим. Але бувають методи, заходи та „тріки", що нас справді понижують. Нехай „Н. Зоря" спитає автора дотичної статті, звідки він узяв інформації до свого панеґірика про проф. О. і може дещо довідається.

Не тільки справжні вчені, але навіть критичні дослідники, незалежно від прикмет свого інтелекту, мають одну рису, що відріжняє їх від професорів і докторів з барабаном: це скромність і свідомість меж свого знання.

—o—

Ревізія мирових трактатів чи підготовання нової війни.

Під таким наголовком помістили „Ізвестія" передовицю, з якої видно, яким панічним страхом наповнюють більшовиків пляни порозуміння чотирьох держав. „Поставлення питання про перегляд цих трактатів зачепило всі вразливі місця та витворило дуже напружене становище, загрозливе для міжнародного миру. В капіталістичному світі, переляканім перспективою нової війни в Европі та на Далекому Сході, є елементи, що намагаються відвернути загрозу в бік СРСР. Досить зазначити деякі елементи в Німеччині та Англії, між якими відбувається свого роду злука. В Англії є деякі угрупування, які сподіваються, що коли в центрі уваги буде більшовицька небезпека, то тоді буде легше допровадити до одного знаменника противежні імперіялістичні інтереси та відіграти ролю посередника між імперіялістами, а разом з тим пошкодити Радянщині. СРСР не може ставитися байдуже до спроб утворення так званого концерту чотирьох держав, що присвоює собі право рішати долю народів". На жаль, більшовики не кажуть, що вони можуть вдіяти проти зєднаних держав Европи. (Укбюро Женева.)

Спільний фронт проти плачення довгів.

ПАРИЖ, 12. IV. ПАТ. Авасова Аґенція повідомляє з Вашинґтону, нібито там розійшлися поголоски, начебто довжні держави створили спільний фронт і зажадали від Злучених Держав відложення платности рати, що припадає на 15. червня ц. р. до часу, аж будуть відомі вислідн світової господарської конференції. В урядових колах кажуть, що през. Рузвельт відкине таке предложення. Представники республиканців і демократів заявилися за заплатою рати 41,152.840 дол. титулом сплати капіталу та 103,026.834 дол. титулом процентy. Колиб мораторія виявилася неможливою, деякі довжники зажадають від Зл. Держав відложення платности рати на 90 днів, що можна би зробити без спеціяльного дозволу конґресу. През. Рузвельт заки пічнуться розмови в справі довгів хоче зазнайомитися зі становищем европейських держав у справі евентуальних уступок у ділянці торговлі.

Похорони архиепископа Маньковського в Луцьку.

Участь гр.-кат церковних достойників у похоро нах.

Як відомо, перед кількома днями по дорозі з похоронів перемиського римо-кат. епископа Новака помер камінець-подільський римо-кат. архиепископ Маньковський. Покійний був останніми часами членом луцької римо-кат. епископської капітули та ректором римо-кат. духовної семинарії в Луцьку. Томуто й похорони покійника відбулися в Луцьку. В похоронах взяли участь і достойники греко-католицької Церкви, а саме: львівський епископ-помічник Преосв. о. д-р Іван Бучко, епископ Чарнецький та о. мітрат д-р Базюк із крилошанином львівської греко-кат. капітули о. Ковальським. Крім того в похоронах узяв участь хор питомців львівської греко-кат. духовної Академії в силі 14 співаків.

В Луцьку відправили наші церковні достойники в римо-кат. катедрі богослуження (Служба Божа та панахида) над тілом покійника, при чому співав хор питомців львівської Академії. Греко-кат. богослуження та співи зробили на всіх учасників архиепископських похоронів величезне враження.

Упадок диктатури в Португалії.

Як повідомляють з Парижа, 10. ц. м. знесено в Португалії військову диктатуру, що панувала від сімох років. Після приняття нової конституції народнім голосуванням теперішній уряд військової диктатури буде заступлений конституційним урядом. Місію створення нового уряду дістав Олівейра Салязар.

—o—

Француський амбасадор у Мусол'нія.

РИМ, 12. IV. ПАТ. Премієр Мусоліні приняв француського амбасадора Жувенеля. Амбасадор вручив меморіял і текст француської пропозиції в справі чотирьох держав.

—o—

Римські конференції.

Політичні наради, звязані з побутом віцеканцлера Папена, Ґерінґа і Дольфуса в Римі, викликали оживлені коментарі римської преси. Політичні кола довідуються, що на нарадах будуть проби узгіднити політику Німеччини й Італії супроти Радянщини. Крім середньо-европейських справ будуть обмірковувати теж проблеми Східної Европи. Звертають увагу на факт, що до Риму прибув теж голова української націоналістичної орґанізації за кордоном, полк. Коновалець, який конферував зі своїми прихильниками в справі утворення українського незалежницького комітету в Римі

—o—

КІНЕЦЬ ЗАЛ. СТРАЙКУ.

ДЕБЛІН, 12. 4. ПАТ. Завдяки інтервенції міністра промислу та торговлі вільної ірляндської держави зліквідували страйк на ірляндських залізницях.

Жінка і пропаґанда.

При творенні українського промислу і торговлі — забули наші піонери про найважніший чинник, якого не сміється легковажити при формуванні нового способу життя: про зорганізування відборців і покупців.

Наш промисл і торговля обертається досі довкола т. зв. „першої потреби" — себто необхідних річей для домашнього господарства — тому-то переважаюча більшість відборців — це жінки. Жінки, яких у нас не вважають фахівцями, ані „спецами" в цій ділянці і вслід за тим, не вважають за доцільне інформувати їх про стан українського промислу, його потреби, напрямні.

Прийшлося жіноцтву самому забратися до цього діла, бо цього вимагає потреба хвилі.

Провід жіноцтва, згуртованого в „Союзі Українок", отворив при Головному Виділі окремий реферат, підтримання клича: „Свій до свого". У кожній філії С. У. потворилися анальоґічні реферати. Львівська філія вже в першому році своєї діяльности склакала в цій справі нараду жіноцтва з купцями та промисловцями, та започаткувала влаштовування анкет із поодинокими українськими торговельно-промисловими установами. В грудні 1932 р. влаштовано анкету з Маслосоюзом, із великим моральним успіхом, а в квітні ц. р. відбулася така анкета з Народньою Торговлею.

Анкета „Маслосоюзу" мала спеціяльний характер. Це була просто пропаганда виробів „М. С.", переведена першорядно та получена з екскурзією по забудуваннях „М. С.".

Анкета „Народньої Торговлі" була спробою синтези цілого українського споживчого промислу, влаштована на ширшу скалю, мала характер доволі модерований. Реферат п. сен. Павликовського, який уміло опе рував цифрами і статистикою, виказав і зайвий раз підкреслив нашу незорганізованість в економічній ділянці. Статистичні дані, які доказують, що український споживач спотребовує річно споживчих продуктів на 200 міл. тоді, коли річний торг українських купецьких приватних і кооперативних крамниць виносить від українського покупця тільки 15 міл. — говорять дуже ясно. При порівнянні села з містом — це останнє на сором міщанкам, страшенно дискваліфікують цифри, які виказують, що на 600 тис. міського населення — лише 20 тис. є членами українських кооператив! А що у Львові один львовянин-українець вносить пересічно до української торговлі — 10 зол. річно — це залишив уже прелеґент без коментарів. Реферат покінчився твердженням, що підтримування клича: свій до свого це

не милостиня у формі уділу, але масове активне членство й стале полагоджування закупів тільки в своїх крамницях.

Головною атракцією анкети була виставка експонатів молодого українського промислу. Хоч яка скромна й недостаточна, бо навіть не всі наші фірми прислали свої вироби, то всеж таки була вона мініятурним віддзеркаленням нашої продукції.

На окремих столиках були пороэставлювані: паста до черевиків і підлоги ф-ми „Елегант", цикорія „Луна", синка й чорнило кооп. „Зоря", паста та порошок до зубів і плин до металів „Геліодонт" ф-ми „Сіґма", депілаторії д-ра Тушицького, ваніловий цукор, дріжджевий порошок та медові мухолапки кооп. „Пласт", муштарда ф-ми „Міка", мінеральні води ф-ми „Здоровля". Зокрема стояла ґабльотка „Народньої Торговлі" зі всілякими родами чаю, кави, рижу, муки, як також грозинків і міґдалів. Доповненням цієї виставки був прегарний сервіс, прикрашений взором народніх мотивів ф-ми Олиська та помислово скомпонований мистецький афіш ґалянтерійного відділу „Народнього Мистецтва".

Для переконання українського споживача про високу вартість наших продуктів, почастувала Народня Торговля усіх приявних добрим чаєм та знаменитою кавою, а кооп. „Пласт" дуже смачним тортом спеченим на дріждж. порошку власного виробу. Крім цього згадані ф-ми роздали приявним усі виставлені експонати.

Незвичайно мила й симпатична імпреза закінчилася в год. 9. веч. Почин філії С. У. у Львові увінчався вдруге повним успіхом. Треба би тільки побажати, щоби рухливі та повні ініціятиви Виділи провінціяльних філій С. У. пішли за ініціятивою Львова та часто влаштовували в своїх осередках такі анкети, бо вони зводять віч-на-віч продуцента й споживача й найкраще реалізують клич: свій до свого, який досі є пустою фразою.

А покищо — хай першим кроком українського жіноцтва в піддержці рідного промислу буде: **полагоджування усіх передсвяточних закупів тільки в українських крамницях!!!**

Люба Гаращак.

ГОСТИНА ІТАЛІЙСЬКОЇ ЛЕТ. ЕСКАДРИ В БЕРЛІНІ.

Міністр Ґерінґ обговорював із італійським міністром Бальбо м. ін. справу гостини італійської летунської ескадри в Берліні в поворотній дорозі з подорожі з Америки, яку проектують на літо.

ЗА ВИЗВОЛЕННЯ ФРАНЦІЇ ВІД ЗОБОВЯЗАНЬ.

Французький радикальний посол Монтіні (якого досі вважали приятелем Польщі) поміщує у „Репіблік" статтю, в якій домагається визволення Франції від таких зобовязань супроти Польщі та Югославії, які могли би викликати вброїну інтервенцію Франції в обороні тих держав.

ПРОДАВ ПЛЯНИ.

Молодий французький службовець префектури продав шпіонам пляни повітряної оборони твердині Руен. За гроші ті пив два дні в шинках.

СТРІЧА МУСОЛІНІЯ З ГІТЛЕРОМ.

Німецько-італійські розмови, що досі відбуваються в Римі, перенесуться до Венеції. Зачувати, що Мусоліні стрінеться з Гітлером, Даладіє та представниками Малої Антанти.

ПАПЕН І ҐЕРІНҐ У ПАПИ.

Папа приняв на окремих авдієнціях віцеканцлера Папена та міністра Ґерінґа.

—o—

З орґанізаційного руху.

ПОВІТОВА НАРАДА УНДО В СОКАЛІ.

Дня 30. березня ц. р. відбулося засідання Повітової Народньої Ради в Сокалі. На нараді явилися відпоручники майже всіх громад сокальського повіту. Політичне положення українського народу і політичний реферат взагалі виголосив д-р Роман Перфецький. Орґанізаційні справи реферував голова Повіт. Нар. Комітету д-р Хоминський, а справу „Свободи" д-р Чайківський. У дискусії забирали голос головний секретар Володимир Целевич, посол Кохан і громадяни: Сироїд, Стецюк, Палятинський, Солома, Трохим, Бойко, Климчук та інші. Ухвалено цілу низку політичних і організаційних резолюцій, а між іншими також резолюцію про скликання Народнього Зїзду.

Ідея, наука і розвага.

Про журнал, присвячений цим трьом цілям.

Не станемо вживати суперлятивних „най", що вивищували би „Літопис Червоної Калини" понад усі інші існуючі українські журнали, а обмежимось до ствердження деяких фактів, про його справжню вартість.

Перший такий безперечний факт, що цей журнал зумів погодити три завдання, які звичайно виключають себе у практиці друкованого слова. Цим першим завданням було — як читали ми у поклику Видавництва „Червоної Калини" при 1-ому числі „Літопису ЧК" рівно 3 і пів року тому — „звеличувати визвольні змагання українського народу в недавньому минулому". Ціль виключно патріотична і тому надзвичайно важко її здійснити, маючи вічно перед очима потребу звеличування історичних подій з патріотичних мотивів, дуже легко попасти у пустословну фразеольоґію, якої ніякий критичний читач довго стравити не всилі; з другого боку засаднича теза звеличування не є доброю історичною метолою і тому може звести нанівець цілу науково-історичну вартість такого зображування історичних подій.

Наймаркантніша риса „Літопису ЧК" це саме розбудування культу історичної традиції через звеличування недавнього минулого — і одночасне розшифровування фальшивих леґенд, далі історично вірне зясовування навіть найбільш неґативних сторінок української революції (нпр. отаманщини). А вже великою національною заслугою того журналу є ширення пошани і любови до рідної бувальщини поруч з пошаною для історичної правди. „Літопис „Червоної Калини" є не тому патріотичний, що належить до органів національної преси, але тому, що любов рідної історії є його природною потребою і метою. „Літопис Червоної Калини" це журнал, без якого не зможе ніколи обійтись український чи чужинецький поважний дослідник українського минулого; „Літопис Червоної Калини" може одночасно читати інтеліґентний селянин, середнешкільник чи ремісник та високоосвічений інтеліґент з найбільшими вимогами.

Ви найдете у кожному річнику — ба, майже в кожному числі — простенькі віршики і оповідання чи спомини характеру легкої белетристики, а поруч з тим найповажніший воєнно-історичний матеріял, з датами, стратеґічними шкіцами й рідкими документами. Нема тут ніодної сторінки, ніодного моменту з літ 1917-21, що вже не були би у „Літописі" освітлені.

Одною із ознак „Літопису" є теж його соборницький характер: не найдете в ньому ніодного натяку, ніодної уваги з такими, ще недавно модними у Галичині, сепаратистичними тенденціями. Історія української революції є трактована в той самий спосіб — чи мова про Наддніпрянщину, Галичину, Кубань чи Закарпаття. Послідовно не вдається „Літопис" в політичні міркування, які втягнулиб його у крутіж полеміки ріжних політичних таборів нпр. УНР і Скоропадського. В оцінці моментів, які оба ті табори оспорюють, рішає для „Літопису" критерій яскраво протимосковський і протибільшовицький.

Тут і там можна закинути редакції „Літопису" занадто велике потурання вимогам популярности журналу; дарма, що вона і в белетристиці помітно вистерігається сміття та між співробітниками белетр. частини може назвати такі імена, як Б. Лепкого, Олеся, Купчинського, Бабія, Маланюка, М. Мельника і ін. Ще поважніший закид, що супроти деяких історичних подій редакція таки не займає ясного становища і поміщує взаємно собі суперечні реляції: для історика це цікавий матеріял, але пересічного читача це дезорієнтує (нпр. справа розстрілу Болбачана). У рецензіях на белетристичні твори з історичним чи суспільним сюжетом редакція „Літопису" надто стоїть під суґестією ідеольоґічної спільноти чи ріжниці з даним автором і замало звертає уваги на літературну вартість твору. Маємо теж враження, що редакція занадто часто використовує той матеріял, який їй присилають, і занадто рідко добуває плянова намічений матеріял від авторитетних авторів.

Але можна теж обєктивно ствердити, що вони не зменшують загальної вартости журналу: єдиного українського журналу, який ідею, науку і розвагу получив у гармонійну цілість.

—o—

НОВИНКИ

— **Виказ сьогорічної „коляди" на Рідну Школу** по повітам і громадам поміщений в ч. 8 журналу „Рідна Школа" з 15. квітня ц. р. та обіймає 2.415 громад. Хто хотів би довідатися, скільки котра громада зложила „коляди" на Рідну Школу, нехай зажадає того числа в Адміністрації **„Рідної Школи" у Львові, Ринок 10.**

— **На карти Рідної Шк., що звільняють від алькогольних напитків з нагоди Воскресення Христового** зложили в зол. отсі Вп. Громадяни(ки): 20: Іван Тиктор; по 10: радн. Ілля Кокоруда, Володимир Кузьмович і Марія Богонюкова (Катовиці); 6: Іван Скрегота; по 5: Микола Ластовецький і д-р Іван Раковський; 4: д-р Мирон Коновалець; по 2: д-р Олена Дашкевичева, д-р Григорій Лужницький, д-р Стецюк Григорій, інж. д-р Евген Храпливий, д-р Іванна Ґеринович (Залешани). — Хто черговий?

— **На будову Нац. Музею** у Львові (вул. Мохнацького 42, ПКО. 153.422) зложили: д-р Б. Сірко 20 зол. (разом 40), В. Верхола 10 зол. (100), Д. Мороз 1 зол. (29.20). Усього зібрано 857 зол. а видано 2287 зол. Члени СПНМ. вплатили: д-р М. Стахурський на 1932 р. 30 (разом 40), Ревізийний Союз 120 зол., д-р С. Федак 5, мр. М. Терлецький 25 (60); на 1933 р. проф. М. Балаким 10 (15), Стрілицький Деканат 5.60 (12.70), Бобрецький Деканат 8.25, П. Костюк 5. — Управа Музею дуже просить громадянство не забувати про музей, щоби в травні можна було приступити до викінчення останніх пяти саль у середині будинку і перенести збірки на призначене їм місце.

— **Цирк Станєвських у Львові.** Відомий цирк Станєвських приїжає до Львова 16. ц. м. і в год. 4. попол. дає першу виставу. Одна вистава тріває повні три години. Програма в афішах.

— **Облава на комуністів.** Львівська поліція перевела облаву ан підозрілих у переворотовій діяльности. Арештували 50 комуністів і передали судові. Ревізії переводили також у Перемишлі. При ревізії сконфіскували чимало доказового матеріялу.

— **За обікражу друкарськгоо т-ва „Оґніско".** В середу закінчився у львівському суді процес проти касієра т-ва львівських друкарів „Оґніско" Маріяна Петрушки-Пружинського, обвинуваченого в крадежі 18.000 зол. на шкоду згаданого т-ва. Петрушку засудили на півтора року вязниці та втрату громадянських прав. Виконання кари припинили на пять літ та крім того присудили обвинуваченого на заплату частини злефравдованих грошей у сумі 6.000 зол.

— **Пострілився в чужій хаті.** До хати службовця Наган при вул. Пісковій у Львові прийшов безробітний 22-літн. монтер Добжанський. На питання господині Марії Харко, чогоп рийшов, не відповів нічого. Колиж господиня відійшла до другої кімнати, щоби повідомити про це господаря хати, Добжанський вистрілив до себе з револьвера. Добжанського забрали до шпиталю. Кажуть, що він любився в значно старшій від себе, бо 40-літній Марії Харко.

— **Кат у Перемишлі.** У перемиському суді запавп рисуд у розправі за вбивство Михайла Маслянки, управителя фільварку. Двох обвинувачених, а саме Михайла Страха та Михайла Зектка засуджено на кару смерти, а Влад. Диркача на кару смерти зі заміною на досмертну тюрму. Четвертого обвинуваченого передали звичайному судові.

— **Пожежа.** В Пацикові пов. Станиславів згоріли три господарські загороди. Школа досить велика.

— **Вчинок божевільного.** ПАТ повідомляє, що божевільний Юрко Щебивіль зі Запалова вибрався пішки в напрямі Ярослава та по дорозі знищив сокирою й пилкою всі деревляні хрести, дорогові знаки, попідтинав стовпи та понищив написи. Крім того поровзвалював камінні фігури та каплички. Зловили його щойно біля Ярослава та передали поліції.

— **Автобус у рові.** Із Снятина повідомляють, що біля Тростяниця зірвалася керма автобусу, внаслідком чого він перевернувся в рів. Шофер і два пасажири потовклися.

— **Злодійська ватага.** Ярославська поліція зліквідувала злодійську ватагу, що давалася в знаки людям у селах Хлопичі та Боратин. Проводирем ватаги був Ян Ґураль. Ґуралеві спочатку вдалося було втекти перед погонею, та як оноді пострілив стельмаха Штама, його зловили. Стане мабуть перед наглим судом.

— **Лікарі та податок.** Управа Начальної Лікарської Палати в Варшаві постановила в меморіялі зажадати від м-ства скарбу, щоби лікарів звільнили від плачення оборотового податку. Начальна Лікарська Палата пропонує установити один податок для лікарів. До того часу Палата просить обнизити оборотовий податок тим лікарям, які найшлися в тяжкім матеріяльнім положенні.

— **Розкопали гріб.** У Модліні невідомі люди розкопали гріб Надії Бобир, дочки російського команданта твердині, що помер у 1907 р. В околиці кружляла вістка, що російські війська при відвороті закопали в згаданому гробі військову касу з великою скількістю золотих грошей та дорогоцінностей.

— **Згорів літак.** Французький спортовий літак, що вилетів зпід Парижа до Біяріц, став жертвою катастрофи. З невідомої причини літак почав горіти і впав на землю. Два пасажири згоріли на вуголь, зате пільот урятувався, вискочивши завчасу при допомозі легкопаду.

— **Селяни вбивають безбожників.** Радянський часопис „Безбожник" повідомляє, що до кулака Крошина в Іванівці на терені Башкірської республики прийшла бриґада безбожників і розпочала протирелігійну пропаганду, після чого зажадала їди та горівки. Селянин розпочав дискусію з безбожниками, а коли вони почали хулити Бога, вхопив за сокиру і вбив двох аґітаторів. Однак інші відобрали йому сокиру і застрілили його. Подібна подія сталася в Соколові в київському районі. Коли у звязку з недалекими святами прийшли до села безбожники й розпочали аґітацію, 70-літній селянин Копаненко кинувся на одного аґітатора з палицею і побив його. Зате застрілили його чекісти.

— **Будують місто над Ледовим Океаном.** До Латвії втік з Радянщини кольоніст лотиш, що був засланий на примусові роботи при будові нового міста на скалистому березі Ледового Океану. Втікач оповідає, що до будови нового міста на зразок Ленінграду зігнали тисячі робітників з цілої Радянщини. Робітники приміщені в деревляних бараках, де вмирають масово з холоду та на шкорбут. Більшовики не дають хорим ніякої лікарської допомоги.

——o——

Із судової салі.

Найвищий Суд у Варшаві своїм присудом з дня 27. лютого 1933 р. скасував знову щодо кари присуд окружного суду в Чорткові з дня 20. грудня 1932, яким тоді засудили Онуфрія Шиманського столяра з Новосілки Костюкової, за злочин держав. зради із стат. 96. і 97. кк. (за УВО) на кару вязниці 6 літ і втрату громадянських прав на 10 літ, а Михайла Гриньчука, хлібороба із Сковятина, за злочин держ. зради з цит. статті і за злочин підпалу та намови до підпалу на кару вязниці 10 літ та втрату громадянських прав на 10 літ. Внаслідок того проти обох обвинувачених відбудеться третя з черги розправа перед судом окружним у Чорткові в дні 10. травня ц. р. з метою нового присуду, щодо кари.

Слід запримітити, що Найвищий Суд вже удруге касує присуд окружного суду в Чорткові з причини високого виміру кари. Першим скасованим присудом засудили Шиманського на 10 літ, а Гриньчука на 15 літ тяжкої вязниці. Обох обвинувачених, що від 10. вересня 1931 р. перебувають у слідчій вязниці, боронить адвокат д-р Володимир Електорович у Чорткові.

Ще про господарку москвофілів у Сяноці.

У відповідь „Землі і Волі" на її статтю п. н. „Не видят свого під носом, але судят строго других".

Ледви по шеститижневій мовчанці „Земля і Воля" в ч. 11 з 19. березня ц. р. принесла нарешті мізерну „відповідь" дирекції т-ва „Бескид" у Сяноці, в якій вона намагається станути в обороні господарки в тій москвофільській установі, яку ми представили ще в ч. 29. „Діла", навівши низку фактів, чисел та прізвища тих людей, які загнали товариство у сліпий кут. І саме ця жалюгідна „оборона" є нічим іншим, лише актом обвинувачення самої-ж таки дирекції т-ва, бо соковита лайка на московський зразок, звернена під адресою активних наших громадян у Сяноці, це лише підтвердження наших даних. Хто прочитає уважливо цілу статтю в „Землі і Волі", той погодиться з нами, що дирекції дуже важко приходилось писати свою „оборону", бо не мала ніякої змоги опрокинути наших даних. І якби в тій статті не було хуліганської лайки на наші визвольницькі змагання, то ми не верталиб вже до тієї гнилі і болота, від яких віє лише сопухом. Ось тому повертаємо вже втрете до самої господарки в москвофільськім т-ві „Бескид".

На жалоби дирекції, що директори і синдик т-ва „Бескид" не побирали ніякої платні за свою працю і тому їх не усунули загальні збори від керми в т-ві, заявляємо, що так воно не було ні давніше ні тепер. Навпаки, високі платні і несовісна господарка дирекції довели т-во до руїни. А щоб ви, панове, не мусіли шукати за доказами, пригадаємо вам квіти зі звіту ревізії т-ва „Бескид", яку перевели в днях 15. і 16. січня 1931 р. в Сяноці директор „Русского Ревізійного Союзу" у Львові бл. п. Евген Трешневський і голова Надзірної Ради тогож Союзу бл. п. о. Іван Завадовський. (Звіт той подали ми перед двома тижнями). Наведені у звіті факти такі багомовні своїм змістом, що якінебудь коментарі вже тут зайві.

Далі запевняєте, панове директори, що ми намагаємось підкопати довіря до „ваших" інституцій у наших лемків своїми ревеляційними, але одночасно „брехливими" (?!) статтями. Ні! Хто так господарить, що гуртівня чи пак трафіка з тютюневими виробами, яку вело т-во „Бескид", приносить одного року 2.000 зол. недобору замість зиску — той сам підриває довіря до своєї інституції. А господарка в т-ві „Карпатія", кооперативі з набілом у Сяноці, з річним недобором 6.000 зол. та натягнення декількох селян доставців молока до тогож т-ва „Карпатія" на кількасот золотих хіба не підорвало довіря до вашої господарки і до ваших установ? А хіба теж не станете перечити, що в т-ві „Карпатія" господарив п. М. Музичка — людина, яка все з чорного вибілює і навпаки, або краще „сбертає кота догори хвостом", як каже народня приповідка. Правда, що ще з п. Музичкою господарив у т-ві „Карпатія" такий то чоловяга, як п. М. Перелом. Словом невеличка, але чесна компанія дирекції зі своїми сателітами могла господаритив в обох т-вах так довго лише тому, що сателіти піддержували дирекцію т-ва „Бескид" на загальних зборах; зновуж дирекція піддержувала своїх сателітів у їх господарці в т-ві „Карпатія".

І тому, панове, не скигліть, що т-во „Бескид" довела до упадку „австрійсько-українська кураторія", „ті зарядці, що постягали здевалюовані гроші (підчас війни) **за добрі, а масу грошей умістили в німецькі военні позички", мовляв, тому, що „хотіли конечно сотворити за наші лемківські гроші „українську державу" і тому лемківське нардоне добро в военних позичках безповоротно пропало, а української держави ще не видати".** Признаємо, що все має свої межі. Але такої ганебної і нікчемної провокації, як оплювування наших визвольних змагань з приводу нечесної господарки десь там у Сяноці чи іншому закутку нашої вужчої батьківщини, нам ще не доводилось читати. Булоб нижче нашої гідности вдаватись у полеміку із замотеличиними головами москвофільських недобитків, які враз із нашими „приятелями" зпоміж сусідів маячать про „пруські" марки, німецьку інтриґу та австрійських ґенералів у наших визвольних змаганнях.

На закінчення зазначуємо, що до ганебної ролі наших москвофілів, які перебирають тепер ролю Певного на Лемківщині, небавком повернемо.

Орґанізаційні наради.

ПІДГАЄЧЧИНА.

Дня 23. квітня ц. р. в год. 2. п. п. відбудеться в Богатківцях в Народнім Домі довірочна нарада УНДО, в якій візьмуть участь делеґати сіл Богатківці, Бенева, Семиківці, Іщків, Россоховатець. Вступ на нараду тільки за запрошеннями. Реферує посол О. Яворський про справи політичні, громадську самоуправу і орґанізаційні.

ПОВІТ КОЗІВЩИНА.

Дня 24. квітня уділяти буде посол О. Яворський в Козовій в канц. адв. д-ра Сталинка для громадян козівського району правних порад. Тому, що посол О. Яворський наміряє скликати до Козови нараду в справах політичних, господарських і самоуправного закону, просить проте, щоби в дні 24. квітня явився з кожної громади один громадянин в ціли усталення речинця наради.

——o——

Звіт

з діяльности Т-ва св. І. Милостивого при Архикатедральному храмі св. Юра у Львові за місяць березень 1933 р.

З дарових обідів користало 81 осіб. Як попереднього місяця, так і в березні уґлядинювано передовсім шкільну молодь.

Видавано також переходові обіди від 5—15 місячно тим, що хвилево найшлися у дуже скрутному положенні. Обідів видано 1992.

Кошт удержання кухні виносив за місяць березень 589.64 зол.

Львів, дня 12. квітня 1933 р.

Іванна Левицька, о. Л. Куницький, Володимира Зарицька, Ірина Лежогубська.

——o——

Листування Редакції.

Лука Луців. Найдете це прізвище під гаслом „Редерфорд"

ЧИ ВПЛАТИЛИ ВИ ВЖЕ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА КВІТЕНЬ?

Правильна передплата дасть нам змогу поліпшити Видавництво.

З радія.

(Фортепяновий речітaль нашого 10-літнього пяніста Севера Ярослава Сапруна).

Дирекція львівського Радія справила своїм слухачам в четвер 6. 4. ц. р. в год. 5. попол. небуденну сензацію: речіталь 10-літнього нашого пяніста С. Я. Сапруна. А тому, що виступ цього молоденького пяніста випав понад всякі сподівання знаменито, годиться кількома словами згадати про нього. Речіталь обіймав 4 точки. В першій точці (Бетовена: Багателя ч. 1) далася відчути у перших тактах трема, але вже по кількох тактах була опанована. В другій частині (головно при стакката-х) слухач міг зорієнтуватися, що має до діла з небуденним талантом. У другій точці (Мендельсона: Кіндерштік) виступили у повнім блеску всі ті засоби, які дають запоруку дальших скорих поступів у маленького пяніста. Ідеальне почуття ритму, вроджене почуття педалізації, опанування динамічних ефектів, немов у вербалі — відбилися у цьому мельодійному творі. По цій самій лінії пішла продукція і у третій точці (Клементі: Соната фіс-моль), творі досить трудним, дуже гарнім, рідко публично гранім. Ацелерандa були річево і доцільно обдумані. Вкінці у бравурно відіграній Тарантелі Раффа блиснув і зашумів мов гірський потічок живий, веселий темперамент молоденького адепта. Радіючи успіхом маленького Севера Ярослава, очікуємо дальших скорих його поступів — на славу загальної і рідної культури.

СВЯТКУЙМО БЕЗ АЛЬКОГОЛЮ!

Замісць алькогольних напитків нехай з нагоди Воскресення Христового на святочному столі кожної української хати, українського товариства та забавового комітету красується ПО МИСТЕЦЬКИ ВИКОНАНА КАРТА РІДНОЇ ШКОЛИ, ЩО ЗВІЛЬНЮЄ ВІД АЛЬКОГОЛЬНИХ НАПОІВ. Такі карти можна набути за попереднім зложенням датку (бодай 2 зол.) в Кружку або Головній Управі Рідної Школи у Львові, Ринок 10.

Театри.

У четвер 13-го, пятницю 14-го та суботу 15-го квітня театри нечинні.

Кіна.

АПОЛЬО: „Св. Антоній Падевський".
КАСІНО: „Цар царів".
КОПЕРНИК: „Цар царів".
Всі інші кіна в четвер, пятницю та суботу нечинні.

Закордонне радіо.

Четвер, 13. квітня 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 17.50 Скрипка, 18.30 Фортепян, **Копенгаген** (281,2) 20.00 „Пер Ґінт" песа Ібсена, музика Ґріґа. **Штрасбурґ** (345,2) 18.31 „Стабат Матер" Перґолезія. **Гельсінґфорс** (368,1) 17.00, 19.05 Концерт, **Стокгольм** (435,4) 17.40 Нар. музика, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт. **Прага** (488,6) 17.20 Муз. вид. для дітей, 19.30 „Неклян" траг. Заєра, 22.15 Легка музика. **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 15.50 Нім. нар. пісні, 17.55 „Парсіфаль" оп. Вагнера, **Будапешт** (550,5) 18.45 Солісти, 22.00 „Він Круціс" Ліста, **Любляна** (575) 21.00 Церк. хор, **Харків** (937,5) 9.00 Трубна орхестра, 15.10 Українська музика, 17.40 Мист. трансм., 18.30 Солісти (трансм. з Української Фільгармонії), **Москва** (1000) 17.25 „Пікова дама" (Досв. 720 м.).

Пятниця, 14. квітня 1933.

Братислава (279,3) 18.15 Спів, **Міляно** (331,4) 21.00 Рел. концерт, **Брно** (341,7) 20.15 „Реквієм" Брамса, **Штрасбурґ** (345,2) 16.30 „Матеєспасіон" Баха, **Штутгарт** (360,6) 17.20 „Сім Спасителевих слів" ор. Гайдна, **Гельсінґфорс** (368,1) 15.30 Вечірня, 17.00 Рел. музика, **Ляйпціґ** (389,6) 18.30 Рел. концерт, **Берлін** (419) 17.00 Страстні пісні, 19.00 Страсті, Баха, **Білгород** (429,7) 15.00 Трансм. з церкви, 20.00 Рел. концерт, **Рим** (441,2) 17.30 Камер. концерт, 20.45 „Воскресення" ораторія Перосія, **Відень** (518,1) 17.00 Концерт, 20.30 „Реквієм" Моцарта, **Харків** (937,5) 9.00 Концерт, 13.30 Літ.-муз. авдиція, 15.10 Солісти, 18.10 Музика, спів, 19.00 Квартет, 22.00 Музика, **Москва** (1000) 17.25 „Царська суджена" оп. Римського-Корсакова (Досв. 720 м.).

Львівське радіо.

Четвер, 13. квітня 1933.

12.10, 15.30, 15.50, 17.00 Грамофон, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Жінка в безробітті, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Справи гигієни, 17.40 Відчит, 18.00 Відчит для матуристів, 18.20 Музика, 18.50 Великодні звичаї в давній Польщі, 19.05 Всячина, 19.30 Рецитації, вірші, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Ораторійний концерт, 22.40 Спорт, 22.55 Комунікати.

Пятниця, 14. квітня 1933.

12.10 Ґрамофон, 15.35 Відчит, 15.50 Ґрамофон, Діяльоги про книжки, 17.00 **Хор Волоської церкви під дир. Ром. Прокоповича-Орленка**, 18.00 Музика, 19.00 Гр. Бaворовський та його завіщання, 19.30 Обряди в Вел. Пятницю, 20.00 „Парсіфаль" вид. на осн. Вагнера, 21.30 Спорт, 21.40 Рел. концерт.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 12. IV.: масло 4.—, молоко 0.19, сметана 0.90, яйця 2.80—3.—. Тенденція на масло звишкова, на інше удержана.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Порядок Богослужень в Архикатедральному Храмі св. Вмч. Юрія в Страсний Тиждень й у Світлий Празник Воскресення Г. Н. І. Хр. — Дня 13. квітня: Великий Четвер: год. 6. р. Утреня й читана Служба Божа; год. 7. р. читана Служба Божа; год. 8.30 р. Торжественна Архієрейська Служба Божа св. Василія Великого з осьвяченням Антиминсів, св. Мира й чином умивання ніг. Літургісає Преосв. Кир Іван; год. 6. веч. Страсти Господні. — **Дня 14. квітня:** Велика Пятниця: год. 9. рано Царські Часи; год. 11. р. Вечірня й винесення Плащениці, служить Їх Преосв. Кир Никита; год. 5.30 поп. Псальми Архікат. хору під диригентурою дир. І. Охримовича; год. 6.30 веч. Єрусалимська Утреня. — **Дня 15. квітня:** Велика Субота: год. 6, 7. р. читані Служби Божі; год. 9. р. Співана Служба Божа св. Василія Великого з Вечірнею; год. 5.30 поп. Надгробне; год. 8. веч. Воскресна Утреня і свячення пасок. Воскресну Утреню править Їх Преосв. Кир Никита. — **Дня 16. квітня: Світлий Празник Воскресення Г. Н. І. Хр.:** год. 6. р. читана Служба Божа — проповідь, опісля що пів години читані Служби Божі; год. 9. рано Торжественна Архиєрейська Служба Божа, літургісає Їх Преосв. Кир Іван; год. 12. читана Служба Божа; год. 4. поп. Вечірня — проповідь. — **Дня 17. квітня — Світлий Понеділок:** год. 8. рано Братська Служба Божа; год. 10. Співана Служба Божа, літургісає Їх Преосв. Кир Никита; год. 4. поп. Вечірня. — **Дня 18. квітня — Світлий Второк:** Порядок Богослужень як в неділі і свята.

Замісць кондоленційної телеграми з причини смерти бл. п. професора-інжинера Стельмахова складають Іван і Марина Іжицькі на „Рідну Школу" 6 зол.

На Рідну Школу зложили в золотих Вп. о. Степан Онишкевич, парох Купнович 10 замісць вінка на домовину бл. п. д-ра Осипа Турянського, Д-р Евген Караковин, Сокаль 50 до рук д-ра Теодора Решетила, Дмитро Стасів, Олькуш 5 замісць квітів на домовину бл. п. Валерії Романової. — **Замісць святочних побажань:** Дир. Ярослав Колтунюк 10, Михайло Янчука, Городок Ягайл. 10, Панство Гоцькі, Колоденце 5, Ярослав Сінгалевич, Стрий 5. — П. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа Р. Ш.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

НАДЗІРНА РАДА ЦЕНТРАЛЬНОГО КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„Краєвий Союз Кредитовий" з відповідальністю уділами у Львові
скликує на основі §§ 45. і 47. статуту

XXXIV. Звичайні Загальні Збори

членів Центрального Кооперативного Банку на день 29. квітня 1933 р. в годині 10-ій передполуднем в салі „Української Бесіди" у Львові, вул. Рутовського ч. 22, з таким предметом нарад (§ 52. статута):

1. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
2. Зміна статуту в §§ 1, 3, 5 д), 13, 16, 22 б), 37 і 57.
3. Відчитання звідомлення Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові з ревізії, переведеної в Центральнім Кооперативнім Банку у Львові та звіт з діяльности за діловий рік 1932, з замкненням рахунків, білянсом і рахунком страт і зисків за 1932 р.
4. Звіт Контрольний з перевірки білянсу й рахунку страт і зисків за 1932 р.
5. Внесення Надзірної Ради на розділ чистого зиску (§§ 23. і 45. статуту).
6. Означення границі найвищого кредиту, який може бути уділений одному членові.
7. Означення найвищої суми зобовязань, які Центробанк може затягнути.
8. Вибір 4-ох членів Надзірної Ради на місце уступаючих членів Надзірної Ради.
9. Вибір 6-ох заступників членів Надзірної Ради на місце уступаючих.
10. Вибір трьох членів Контрольної Комісії (§ 52 і) статуту).

Право участи в Загальних Зборах мають всі члени Центробанку, що доповнили свої зобовязання щодо вплати уділів по думці постанов статуту (§§ 16 і 60). — Кожний член має лише один голос, незалежно від скількости його уділів. За легітимацію служить уділова книжочка (§ 50. статуту). В Загальних Зборах беруть участь члени особисто. Правні особи заступають їх повновласники. Повновласником кооперативи і іншої правної особи може бути лише член Дирекції або Надзірної Ради дотичної кооперативи або член Управи дотичної правної особи, або в обох випадках фізична особа, яка є вписана в реєстр членів Центробанку (§ 51. статуту).

Річний звіт і замкнення рахунків виложені в льокалі Централбанку (вул. Третього Мая ч. 15) до перегляду членів.

Львів, дня 10. квітня 1933.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ ЦЕНТРАЛЬНОГО КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ „КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ" З ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ УДІЛАМИ У ЛЬВОВІ:
Д-р Михайло Волошин вр. предсідник
Денис Коренець вр. секретар.

ДРУГЕ ОГОЛОШЕННЯ.

УПРАВА
Товариства Взаїмних Обезпечень „Дністер" у Львові

повідомляє, що

XXXIX. Звичайні Загальні Збори

відбудуться в четвер дня 27. квітня 1933. о год. 10-ій рано у власній салі Товариства у Львові, при вул. Руській ч. 20 з таким порядком нарад:

1) Відкриття Загальних Зборів.
2) Відчитання протоколу XXXVIII. Загальних Зборів з дня 26. квітня 1932 р.
3) Реферат Д-ра Костя Левицького на тему: „Сорок літ діяльности „Дністра".
4) Звіт Дирекції і Надзірної Ради з діяльности і замкнення рахунків за XI. адмін. рік (1932):
   а) Відділу обезпечень від огню,
   б) Відділу обезпечень від крадежі з вломом.
5) Звіт Ревізійної Комісії з внеском на затвердження білянсу і рахунку зисків і страт та на уділення абсолюторії Управі за XI. адмін. рік (1932).
6) Внесення Надзірної Ради в справі:
   а) ужиття надвишки Відділу обезпечень від крадежі з вломом,
   б) в справі зміни §§ 3, 32 уст. 2. статуту і арт. 30 Загальних условій обезпечення від крадежі з вломом як також вставлення нового § 118 статуту відповідно до нижче поданого змісту.
7) Вибори:
   а) 12 членів Надзірної Ради на 3 роки (§ 34 статута),
   б) 3 заступників членів Надзірної Ради на 1 рік (§ 35 стат.).
8) Означення винагороди для членів Надзірної Ради (§ 32 т. 5 стат.).
9) Інтерпеляції членів.

До повищого порядку нарад може 1/5 частина представників зголосити додаткові справи, які мали би бути поміщені на деннім порядку нарад, одначе таке домагання щодо поміщення окремих справ на порядку дня треба зголосити Управі Товариства не пізніше як на 14 днів перед речинцем Загальних Зборів.

Проектовані зміни статуту:

§ 3., який звучить тепер: „Територіяльний круг ділання Товариства простягається на воєвідства: Львівське, Краківське, Тернопільське, Станиславівське і тешинську часть воєвідства Шлеського.

Дальше поширення територіяльного круга ділання Товариства в краю, як рівнож поширення безпосередньої діяльности на закордон вимагає дозволу Державної Надзірної влади".

має бути змінений так:

„Територіяльний круг ділання Товариства розтягається на цілу державу.

Товариство може відчиняти в краю відділи (Філії і Репрезентації) та агентури в ціли ведення одного, деяких або всіх означених в § 1. відділів обезпечень.

Поширення безпосередньої обезпеченевої діяльности на закордон вимагає дозволу Державної Надзірної Влади".

§ 32. уст. 2., який звучить тепер: „Звичайні Загальні Збори повинні відбуватися кожного року протягом 4-ох місяців після упливу оборотового року для."

має бути змінений як слідує:

„Звичайні Загальні Збори повинні відбуватися кожного року протягом 5-ох місяців після упливу оборотового року для:"

По § 117. слідувати має напис: „Судова приналежність. Зміна місця замешкання.", а відтак вставлений новий

§ 118. 1) Наскільки з якихнебудь законних причин спори проти Товариства не могли би бути остаточно вирішені мировим судом по думці §§ 107 і 113—117 статута, в такім випадку підлягають вони компетенції суду в місці виставлення поліси. Незалежно від повищої загальної приналежности суду до вирішування справ, винесених проти Товариства з титулу договору обезпечення, заключеного через агента, приналежний буде суд, в якого окрузі цей агент в часі заключення договору мав своє місце замешкання або осідок.

2) Всякі скарги проти обезпечаючого, що випливають з відношення обезпечення, підлягають вирішенню суду, котрий є його загальним судом. Ці скарги можна вносити також до річево приналежного суду в осідку суду окружного, в якого окрузі знаходиться мешкання обезпечаючого або також у випадках, коли обезпечення заключено в обсягу підприємства промислового, торговельного або рільничого до суду, в якого окрузі лежить це підприємство промислове, торговельне або земельний маєток.

3) Коли обезпечаючий змінив мешкання, але не повідомив Товариство про цю зміну, всіляка поручена кореспонденція і судові авізації, висилані під адресою останнього відомого Товариству мешкання, будуть уважатися як правно доручені.

В арт. 30. Загальних условій обезпечення від крадежі з вломом при кінці уст. 1. має бути вставлений слідуючий додаток:

„Незалежно від повищої загальної приналежности суду, до вирішування справ, винесених проти Товариства з титулу договору обезпечення, заключеного через агента, приналежний буде суд, в якого окрузі цей агент в часі заключення договору мав своє місце замешкання або осідок".

Міське Заведення Заставниче Відділ Міської Комунальної Каси Ощадности у Львові, на підставі дозволу Маґістрату кор. стол. м. Львова з дня 20. березня 1933
L. W. II./1/229/33
уладжує
8. травня 1933 і в слідуючих днях від год. 9 до 13 (1) і від 16 (4) до 19 (7 веч.) у власній домівці при вул. Валовій ч. 9. II. п.

ЛІЦИТАЦІЙНУ ПРОДАЖ ЗАСТАВІВ

Будуть продавати невикуплені предмети зі золота, срібла і бісері, заставлені зглядно оплачені тільки до дня 30. червня 1932 а саме: Серія IV. від ч. 78757 до ч. 100.000 і Серія V від ч. 1 до 4560 і від 35823 до 35830, 36674 до 36680, як також Серія Д. (застави в долярах) від ч. 2522 до ч. 3610 і непродані або зняті на попередних ліцитаціях Серія III. ч. 33954, 71516, 73070, 75555, 80778, 81422, 82943 Серія IV. від ч. 507 до ч. 78756, Серія Д. (застави в долярах) ч. 338, 505, 610, 1373, 1604, 1656, 2269 тим, що будуть давати найвищу ціну.

Поновна ліцитація на підставі § 33 реґуляміну відбудеться по закінченні ліцитовання всіх заставів. 1752 1-1

Виділ Т-ва „Український Інститут для дівчат у Перемишлі" скликає оцим на день 28. IV. 1933 (пятниця) о год. 6. вечором у концертовій салі Інституту

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Порядок нарад: Вирішення внесення Виділу на признання Преосвященого Кир Йосафата Епископа Протектором Т-ва.

ЗА ВИДІЛ:
Д-р В. Загайкевич, голова.
Мґ. Ст. Навроцький, секретар.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.